

У Х В А Л А

КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту „а“ частини другої статті 83, частини першої статті 84 Земельного кодексу України, пунктів 3, 4 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності“, статті 4¹ Закону України „Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень“

м. К и ї в
10 листопада 2015 року
№ 46-у/2015

Справа № 2-42/2015

Конституційний Суд України у складі суддів:

Бауліна Юрія Васильовича – головуючого,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Гультая Михайла Мирославовича – доповідача,
Запорожця Михайла Петровича,
Касмініна Олександра Володимировича,
Литвинова Олександра Миколайовича,
Мельника Миколи Івановича,
Саса Сергія Володимировича,
Сергейчука Олега Анатолійовича,
Сліденка Ігоря Дмитровича,
Шевчука Станіслава Володимировича,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту „а“ частини другої статті 83, частини першої статті 84 Земельного кодексу України, пунктів 3, 4 розділу II „Прикінцеві та перехідні

положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності“ від 6 вересня 2012 року № 5245–VI (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 36, ст. 472) зі змінами, статті 4¹ Закону України „Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень“ від 1 липня 2004 року № 1952–IV (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 51, ст. 553) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача Гультая М.М. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в:

1. Суб’єкт права на конституційне подання – 50 народних депутатів України – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням розглянути питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту „а“ частини другої статті 83, частини першої статті 84 Земельного кодексу України (далі – Кодекс), пунктів 3, 4 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності“ від 6 вересня 2012 року № 5245–VI зі змінами (далі – Закон № 5245), статті 4¹ Закону України „Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень“ від 1 липня 2004 року № 1952–IV зі змінами (далі – Закон № 1952).

Оспорюваними положеннями Кодексу передбачено:

– „2. У комунальній власності перебувають:

а) усі землі в межах населених пунктів, крім земельних ділянок приватної та державної власності“ (пункт „а“ частини другої статті 83);

– „1. У державній власності перебувають усі землі України, крім земель комунальної та приватної власності“ (частина перша статті 84).

У пунктах 3, 4 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 5245 зазначено:

„3. З дня набрання чинності цим Законом землями комунальної власності відповідних територіальних громад вважаються:

а) земельні ділянки:

на яких розташовані будівлі, споруди, інші об'єкти нерухомого майна комунальної власності відповідної територіальної громади;

які перебувають у постійному користуванні органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ, організацій;

б) всі інші землі, розташовані в межах відповідних населених пунктів, крім земельних ділянок приватної власності та земельних ділянок, зазначених у підпунктах „а“ і „б“ пункту 4 цього розділу.

4. У державній власності залишаються:

а) розташовані в межах населених пунктів земельні ділянки:

на яких розташовані будівлі, споруди, інші об'єкти нерухомого майна державної власності;

які перебувають у постійному користуванні органів державної влади, державних підприємств, установ, організацій, Національної академії наук України, державних галузевих академій наук;

які належать до земель оборони;

б) земельні ділянки, що використовуються Чорноморським флотом Російської Федерації на території України на підставі міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

в) землі зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;

г) усі інші землі, розташовані за межами населених пунктів, крім земельних ділянок приватної власності та земельних ділянок, зазначених у підпункті „а“ пункту 3 цього розділу“.

Частиною першою статті 4¹ Закону № 1952 встановлено: „1. Рішення органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування про передачу земельних ділянок у власність або користування (постійне

користування, оренда, користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис), користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій), сервітут) приймається без здійснення державної реєстрації права держави чи територіальної громади на такі земельні ділянки, крім випадків, коли право власності на земельні ділянки державної або комунальної власності вже зареєстровано в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно“.

Народні депутати України вважають, що оспорювані положення вказаних нормативно-правових актів не відповідають статтям 1, 3, 5, частині другій статті 8, частинам першій, четвертій статті 13, частині другій статті 14, частині третій статті 22, частині першій статті 41, статтям 64, 68 Конституції України.

2. Конституційний Суд України, розглядаючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі у зв'язку з прийняттям Другою колегією суддів Конституційного Суду України Ухвали від 30 вересня 2015 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі, виходить з такого.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційному поданні має зазначатися правове обґрунтування тверджень щодо неконституційності правового акта або його окремих положень (пункт 4 частини другої статті 39); предметом розгляду Конституційного Суду України може бути конституційне подання, в якому викладаються аргументи і стверджується про неконституційність законів, інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим (частина перша статті 71).

Стверджуючи про невідповідність оспорюваного акта (його окремих положень) Основному Закону України, суб'єкт права на конституційне подання повинен навести правові аргументи щодо такої невідповідності

(Ухвала Конституційного Суду України від 2 вересня 2015 року № 34-у/2015).

Аналіз змісту конституційного подання дає підстави для висновку, що твердження народних депутатів України щодо неконституційності оспорюваних положень Кодексу, Закону № 5245, Закону № 1952 без логічного взаємозв'язку з відповідними статтями Конституції України стосовно довільного закріплення та безпідставного зарахування земель, які є об'єктом права власності Українського народу, до комунальної та державної власності, їх необґрунтованого розмежування, а також щодо створення підстав для вчинення посадовими особами органів державної влади та місцевого самоврядування численних корупційних діянь, пов'язаних із здійсненням правомочності власника землі, що завдають значної шкоди конституційним правам та законним інтересам Українського народу, є припущеннями. Конституційний Суд України неодноразово зазначав, що припущення не можуть вважатися аргументами на підтвердження неконституційності правових актів чи їх окремих положень (ухвали від 30 червня 2011 року № 21-у/2011, від 11 червня 2014 року № 70-у/2014, від 2 вересня 2015 року № 34-у/2015).

Крім того, аргументуючи невідповідність частини першої статті 4¹ Закону № 1952 вимогам частини четвертої статті 13, частини другої статті 14 Конституції України, автори клопотання посилаються на те, що Верховна Рада України встановила дискримінаційний підхід щодо підстав та порядку набуття права власності державою, органами місцевого самоврядування порівняно з іншими суб'єктами права власності. Однак вказані положення Основного Закону України не регламентують підстав та порядку набуття права власності на землю, а лише закріплюють рівність суб'єктів права власності перед законом (частина четверта статті 13) та гарантують право власності на землю, яке набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону (частина друга статті 14).

Наголошуючи на неконституційності положень пункту „а“ частини другої статті 83, частини першої статті 84 Кодексу, пунктів 3, 4 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 5245, статті 4¹ Закону № 1952, народні депутати України лише цитують окремі норми Конституції України, положення Кодексу, вказаних законів та деякі правові позиції Конституційного Суду України. Однак таке цитування не є правовим обґрунтуванням їх неконституційності у розумінні пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“ (ухвали Конституційного Суду України від 21 травня 2015 року № 21-у/2015, від 2 вересня 2015 року № 34-у/2015).

Отже, народні депутати України не навели правових аргументів щодо неконституційності положень пункту „а“ частини другої статті 83, частини першої статті 84 Кодексу, пунктів 3, 4 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону № 5245, статті 4¹ Закону № 1952, тобто не дотримали вимог пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Крім того, у конституційному поданні не містяться аргументи, які обґрунтовували би твердження авторів клопотання про невідповідність окремих положень вказаних нормативно-правових актів частині третій статті 22, частині першій статті 41, статтям 64, 68 Конституції України.

Таким чином, конституційне подання не відповідає вимогам пункту 4 частини другої статті 39, частини першої статті 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 2 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 150, 153 Конституції України, статтями 39, 45, 50, 71 Закону України „Про Конституційний Суд України“, Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту „а“ частини другої статті 83, частини першої статті 84 Земельного кодексу України, пунктів 3, 4 розділу II „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель державної та комунальної власності“ від 6 вересня 2012 року № 5245–VI зі змінами, статті 4¹ Закону України „Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень“ від 1 липня 2004 року № 1952–IV зі змінами на підставі пункту 2 статті 45 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим законом.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ